

de SAAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
OUDE TONGE**

04 Na het Heilig
Avondmaal

06 Lezen als
een pelgrim

11 Een nieuw kabinet

De noodzaak van het vasten

ds. A.T. Vergunst, Carterton

De tijden zijn donker. Als God niet genadig ingrijpt, gaan we zware tijden tegemoet. Dat is geen profetisch inzicht, want we kunnen het in de Bijbel lezen. Is het geen tijd om te vasten?

► **Waarom vasten wij en de farizeeën veel, en Uw discipelen vasten niet? En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook de bruiloftskinderen treuren, zolang de Bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen wanneer de Bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en dan zullen zij vasten.**

Mattheüs 9:14-15

In Mattheüs 24 lezen we over de tekenen van het einde van de wereld. De vraag dringt zich op wat ware christenen moeten doen. Het antwoord in onze tekst uit Mattheüs 9 spreekt over vasten. Kwam dat in onze gedachten ook op als een antwoord? Of is vasten in de gereformeerde gezindte iets ongewoons geworden? We spreken en preken wel met waardering over

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE OUDE TONGE

Omstreeks 1911 ontstaat er in Oude Tonge een gezelschap, dat 's zondags in een schuur aan de Oost-Achterweg in leesdienst bijeenkomt. In 1914 sluit dit 'leesgezelschap' zich aan bij de Oud Nederduitsch Gereformeerde Gemeenten en in 1946 bij

de Gereformeerde Gemeenten. Op 14 september 1947 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Ds. J.B. Bel spreekt daarbij over 1 Joh. 1:1. In 1952 betreft men een nieuw kerkgebouw (met 120 zitplaatsen) aan de Julianastraat. Bij de watersnoodramp van 1953 komen 305 inwoners van Oude Tonge in de golven om, waaronder ouderling C. Fris en zijn zoon Herbert. Ook raakt het kerkgebouw beschadigd. Tijdens de renovatie ervan worden de kerkdiensten in het verenigingsgebouw van de Nederlandse Hervormde Kerk gehouden. Op 10 juni 1954 neemt ds. Bel het herstelde kerkgebouw weer in gebruik met een preek over Psalm 89:3a. In 1990 wordt de consistoriekamer vergroot en het kerkgebouw uitgebreid met een vergaderzaal. De gemeente telt 42 belijdende leden en 14 doopleden.

de geestelijke gangen van de oude Anna, maar haar voorbeeld van het vasten krijgt weinig aandacht (Luk. 2:37). Paulus' lijden maakt altijd diepe indruk, maar zijn vasten slaat bij ons niet aan (2 Kor. 6:5; 11:27). We bidden wel voor ambtsdragers en voor predikanten, maar het vasten laten we achterwege (Hand. 13:2-3; 14:23). Het feit dat vasten vrijwel uit ons geestelijk dieet verdwenen is, is niet alleen bevreemdend, het zou ook symptomatisch kunnen zijn voor het gegeven dat het geestelijk leven op een laag pitje staat.

Onze vaders

Vader Brakel vond het een verdrietig teken van groot (!) verval in de kerk dat er zo weinig werk gemaakt werd van het vasten, zowel in het algemeen als in het verborgene. Calvijn schreef dat velen de waarde en de noodzaak van het vasten onderwaarden en daarom verwerpen. De Dordtse Kerkorde spreekt in artikel 4 over het vasten. Blijkbaar hoorde vasten er in die dagen gewoon bij.

Jezus verwacht dat Zijn volk tussen hemelvaart en wederkomst vast. De wachtende en verwachtende Kerk verlangt naar Zijn komst en uit dat in bidden en vasten. Vasten is dan een uiting van ons heimwee naar Zijn wederkomst en naar datgene wat daarop volgt. Leeft dit onder Gods kinderen, of zijn we met de dwaze maagden in slaap gevallen? Maken wij ons druk om van alles en nog wat, maar niet om Zijn wederkomst? Zijn we als Jona, slapend onder in het schip, terwijl de wereld om ons heen vergaat?

Mattheüs 6:16-18 spreekt over vasten duidelijke taal. De Bergrede is nog steeds een preek over hoe de Koning verwacht dat Zijn onderdanen leven zullen gedurende de periode tussen hemelvaart en wederkomst. Vasten hoort daar ook bij.

Geestelijke vruchten

Met vasten valt niets te verdienen. Het is ook geen hongerstaking waarmee we God tot daden zoeken te dwingen. Vasten heeft zonder een geestelijk doel geen zin. Dan wordt het een zelfkastijding. Aan het eind van het vasten hebben we dan bewezen dat we grote wilskracht hebben. Vasten zonder oprechte liefde tot de naaste raakt Gods hart niet (Jes. 58). De profeet Jesaja ervaart het als een gruwel (Jes. 1:11).

Vasten is geen boom die vruchten brengt in ons leven.

Vasten maakt een mens niet geestelijker, helpt evenmin om beter te bidden. Wie vast wordt niet oprechter, niet geestelijker gezind, niet bewoener over de zonde. Uitsluitend door het geloof in en het omgaan met Christus (Joh.15:4-5) komen er geestelijke vruchten. Vasten is geen boom die vruchten brengt in ons leven. De ware Wijnstok is Jezus alleen. Zonder door het geloof aan Hem verbonden te zijn, blijven we een vruchteloze tak. Vasten is alleen een vrucht van een diep en verborgen geestelijk leven met God en voor God.

In het verborgene

De Meester gaf niet aan hoe vaak en hoe lang Zijn Kerk behoort te vasten. Wat Hij er wel van zegt, is dat we het verbergen moeten voor het oog van een ander: 'Maar gij, als u vast, zelf uw hoofd en was uw aangezicht' (Matth. 6:17). Zo deed men het ook als men naar een bruiloft ging.

De betekenis is duidelijk. Laat niemand zelfs maar vermoeden dat we aan het vasten zijn. Hooguit mogen je huisgenoten het merken. Maar uw God en Vader zal het zeker zien en Hij zal het u in het openbaar vergelden. Hoe en wanneer Hij dat doet, dat blijft onbesproken. Maar God breekt nooit Zijn beloften.

De vraag voor ons is: vasten wij voor God in het verborgene? Overweeg deze zaak eens biddend, opdat we naast ons bidden ook zouden leren vasten. Maak gebruik van dit krachtige wapen in de geestelijke wapenrusting. Calvijn schrijft dat als we God bidden voor een grote zaak, dat het goed is om naast het gebed ook te vasten.

Maakt het vasten het gebed dan beter? Hoort God het klagen van de maag meer dan de klacht van het hart? Nee. Hij ziet het hart aan en hoort het geroep van de ziel. Maar vasten is wel een Goddelijke instelling om de ernst van het gebed te onderstrepen (Joel 2:2).

Gods Woord spreekt vele malen over de waarde van het vasten. Lees bijvoorbeeld Richteren 20:26, 2 Kronieken 20:3-4, Esther 4:16, Nehemia 1:3-4 en Handelingen 14:23. Vasten is een manier waarop men lichamelijk kan uitdrukken wat geestelijk ervaren wordt. Een door de zonde verbroken hart wil diep buigen voor God. Vasten kan daar uitdrukking aan geven. Zelfs een goddeloze koning (1 Kon. 21:27-29) en een goddeloze stad (Jona 3) deden het en God hoorde zelfs hen.

Moet de volgorde altijd zijn: eten-vasten? Volgens 1 Korinthe 7:5 en Daniël 10:2-3 kan het ook op andere manieren. Bij het vasten gaat het dus niet zozeer over de vorm, maar over het hart.

We gaan zware tijden tegemoet. Dat roept om gebed. Is het geen tijd om te vasten? ♦

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

G

GEWENNEN

Algemene kennis van de Middelaar

Er is ook nog een kennis die ontstaat doordat men veel licht heeft over de Persoon van de Middelaar en door Hem van God Zelf (zie Hebr. 6). Dat Schriftgedeelte verdient ieders aandacht, opdat men zijn ziel niet zou misleiden in zo'n hoognodige zaak als haar eeuwig belang.

Laten we kort op enkele punten ingaan.

- a. De mensen die in de brief aan de Hebreëen bedoeld worden, waren op een bepaalde manier verlicht. Hun verstand en hun beoordelingsvermogen waren overstraald door een licht dat zij niet vanuit zichzelf hadden. Het licht was dus in hun ziel opgegaan, en het had betrekking op verschillende zaken, waarheden en verborgenheden die het Evangelie betroffen. Het had vooral echter betrekking op Christus, op de eerste beginselen van geloof en bekering. Dat bleek uit het voorgaande: er is in de taal van de Geest sprake van verlichting. 'Want al wat openbaar maakt, is licht' (zie Ef. 5:13). Dat licht bezat Bileam in bijzonder hoge mate. Zie Numeri 24:15 en 16: 'Toen hief hij zijn spreuk op en zeide: Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en de man wie de ogen geopend zijn, spreekt. De hoorder der redenen Gods spreekt en die de wetenschap des Allerhoogsten weet; die het gezicht des Almachtigen ziet, die verrukt wordt en wie de ogen ontdekt worden'.
- b. Zij hadden hemelse gaven gesmaakt; dat zijn: vrede, vreugde, troost en blijdschap. Het woord 'smaken' geeft het lieflijke, het de ►

- ▶ ziel vertroostende karakter aan. Zo worden ons ook de tijdge-
lovigen in de gelijkenis van de
zaaier beschreven.
- c. Zij waren ook de Heilige Geest
deelachtig. Dat wil zeggen: ze
hadden deel aan Zijn werking.
Hij was in hen en overtuigde
hen van zonde, gerechtigheid
en oordeel.
- d. Zij hadden het goede Woord
van God gesmaakt, namelijk het
Evangelie. En dat staat tegenover
de wet, die een woord van verdoe-
menis is. Ze hadden ook de krach-
ten van de toekomstige eeuw
gesmaakt. Dat kan zó worden
uitgelegd dat het hen heel sterk
naar de toekomst deed verlangen.

Hier ziet u kennis én ondervin-
ding met elkaar verenigd. Daardoor
gingen deze Hebreeënen duizenden
anderen te boven! En toch was
het mis! Toch was het niet genoeg
tot zaligheid. Daardoor konden zij
ook afvallig worden. Dit is genoeg
als spiegel voor huichelaars en
schijnchristenen. Laat ik er toch nog
twee opmerkingen aan toevoegen.

1. Er zijn mensen die Jezus Christus
soms van heel dichtbij kunnen
zien. Er is veel heerlijkheid in
Hem, en daardoor vallen zij als
dood neer. Maar ze doen verder
niets met deze Christus. Zij kijken
maar en verwonderen zich over
dit gezicht. Dit gebruiken ze
vervolgens als een fundament
om hun staat voor God vast te
maken. Maar zij in wie ware
genade is gewerkt, grijpen het
direct aan zodra zij het zien, en
trekken het naar zich toe. Dit is
het ware geloofswerk! De huiche-
laars zullen Jezus op de dag van
het oordeel nog heerlijker zien
dan zij Hem ooit gezien hebben,
maar zij zullen door dat zien toch
niet zalig worden. Wie dit goed
begrijpt, heeft een sleutel om de
woorden van Paulus te begrijpen.
Wie zich het verschil tussen het
aannemen van Christus' Persoon
en Zijn gaven goed te binnen
brengt, hoeft over alles wat nu
gezegd is niet erg in de war
te raken. ♦

▶ wordt vervolgd

Het gebed na het Heilig Avondmaal

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

De dis des verbonds is gesloten. Het is de maaltijd van de Zaligmaker. Was het ook de maaltijd met Hem? Want wat is de Avondmaalsbediening zonder de Gastheer, wat is de bruid zonder de Bruidegom? Na een lang citaat uit Psalm 103 en het onderliggende fundament uit de Romeinenbrief volgt een afsluitend gebed.

Formuliergebeden staan vaak niet hoog aangeschreven. Oudvaders als Jacobus Koelman, toch niet de eerste de beste, hadden er zelfs bezwaar tegen, niet zozeer tegen de inhoud, maar tegen het misbruik in de kerkelijke praktijk. Ze hadden een afkeer van het plichtmatig afraffelen van de tere gebedswoorden zoals dat in de Rooms-Katholieke Kerk gebruikelijk was.

Daar moeten wij ook voor bewaard worden. Want de inhoud van het slotgebed vraagt rust en eerbied. Als de zaken die erin staan beleefd worden, zal dat merkbaar zijn aan de manier waarop deze rijke gebedswoorden van onze vaders worden nagesproken. Dat geschiedt dan waarlijk niet slechts voor de vorm, maar uit liefde voor de wezenlijke, gepaste inhoud. Daar geven we graag onze eigen 'vrije' gebeden voor.

Trinitarisch

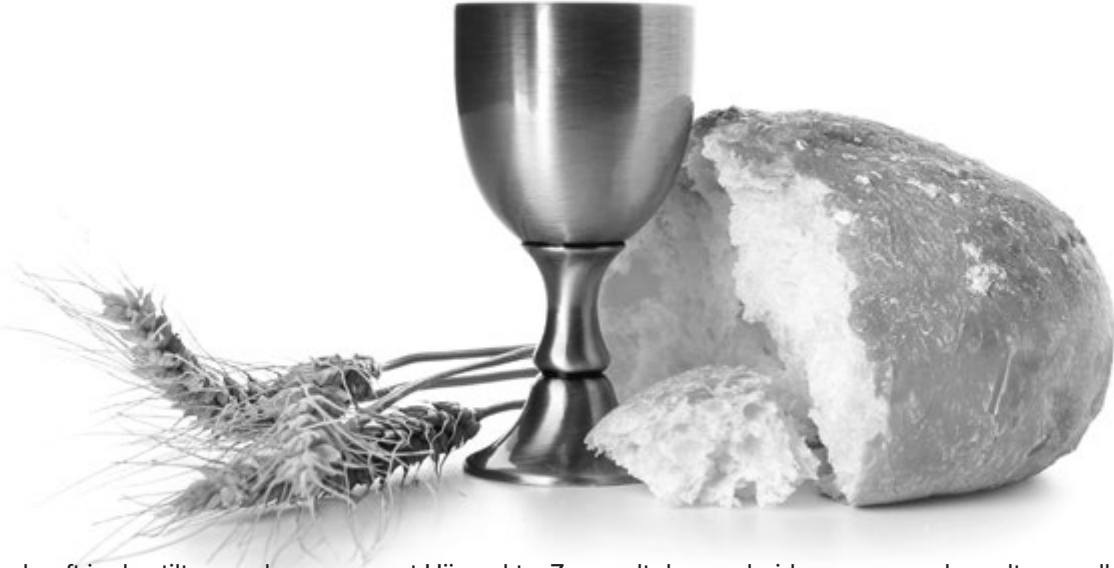
Het gebed na de bediening van het Heilig Avondmaal bestaat uit een eerste gedeelte, waarin *gedankt* wordt voor de ontvangen genade, daarna uit een smeekgebed om voortgaande, oefenende genade. Ook in dit gebed valt op hoe eerbiedig de Vader van de

Heere Jezus Christus wordt aangesproken en aangebeden in Zijn barmhartigheid en trouw. We naderen tot de genadetron 'door Uw lieve Zoon'. Vervolgens wordt gesmeekt om de werking van de Heilige Geest. Het gaat om God, in de naam van de Midde-
laar, door de werking van de Heilige Geest. Zo trinitarisch beginnen we elke eredienst. Zo hoort elke prediking te zijn. Zo leefden onze vaders en zo baden ze ook. Zo hielden ze het Heilig Avondmaal. Voor ons tot toetsing.

Vier gaven

In dit gebed zijn bedelaars aan het woord die van het gegevene (moeten) leven. De bron van deze genadegaven is: de 'grondeloze barmhartigheid Gods'. De genadegaven komen namelijk uit het brandend hart van de soevereine Ontfermer. Dat is een hart, zo diep, zonder bodem, en zonder enige grond in de mens. We horen over deze geschonken weldaden:

- de gegeven Zoon tot Midde-
laar en offer
- de gegeven spijze der ziel
- het gegeven geloof
- de gegeven inzet van het
Heilig Avondmaal tot sterking van
dit geloof.

De Vader heeft in de stilte van de eeuwigheid Zijn Zoon tot Middelaar en offer voor onze zonden geschonken. Daardoor alleen kan een hongerige ziel gespijzigd worden. Zonder deze zielenspijze hebben ze geen leven in zichzelf (Joh. 6:53). Aan het einde van het leven van de Middelaar heeft de Vader het Heilig Avondmaal 'laten instellen en verordenen'. Driemaal lezen we de voltooide tijd. De Vader hééft gegeven: de Middelaar, de zielenspijze en de inzetting. Maar één keer staat er een tegenwoordige tijd: 'Dat Gij ons gééft een waarachtig geloof, waardoor we zulke Uw weldaden deelachtig worden'. Na de planting van het geloof blijft de dadelijke bediening van de Heilige Geest nodig, tot versterking en oefening van dit geloof. We kunnen het dus niet doen met wat in het verleden gebeurd is. De hemel moet het nu géven, voor, tijdens en na de Avondmaalsbediening. De genadegave om te kunnen en te mogen geloven dat het niet alleen voor anderen, maar ook voor mij is. De afhankelijkheid van de dadelijke bediening van de Geest van Immanuël moet gegeven worden, uit vrije genade. Hier dankt en bidt een afhankelijk kind dus bij de bron van de grondeloze barmhartigheid Gods. Dan gaat het niet slechts om de herinnering aan het verleden, maar om een zegen en tot een zegel voor het heden. Zo zegt artikel 33 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis het ook: 'Vast makende in ons de zaligheid die Hij ons mededeelt'. Dat staat in de tegenwoordige tijd. Wat geeft dat een verwondering en een band aan Gods dierbare inzettingen, waardoor de Heere versterkt

wat Hij werkte. Zo wordt de waarheid van Zijn liefde en trouw zichtbaar en tastbaar vastgemaakt.

Voor elke dag

Hierna begint de Kerk te smeken: 'Wij bidden U, o getrouwe God en Vader, dat Gij door de werking van Uw Heilige Geest de gedachtenis van onze Heere Jezus Christus ... ons tot dagelijks toenemen in het rechte geloof en in de zalige gemeenschap van Christus wilt laten gedijen'.

Het gaat om twee zaken, het oprechte geloof en de zielsgemeenschap met de Zaligmaker.

Er wordt om twee zaken gebeden, of de Heilige Geest de deelname aan het Heilig Avondmaal zo wil zegenen dat er sprake mag zijn:

- van 'een dagelijks toenemen in het rechte geloof'
- van een dagelijks toenemen 'in de zalige gemeenschap van Christus'.

De bediening is geweest. Het hoogtepunt voor het persoonlijke en kerkelijke leven ligt achter ons. Maar, en dat is het gebed, mag dit nu 'dagelijks' doorwerken, blijkend op deze twee manieren.

Laten we erop letten dat hier iets

gevraagd wordt voor elke dag, na de bediening van het Heilig Avondmaal. Het gaat om de twee zaken die wezenlijk bij de godvruchtige Avondmaalsgang behoren: het oprechte geloof en de zielsgemeenschap met de Zaligmaker. Horen we de teerheid in het gebed om de dagelijkse doorwerking hiervan? Wanneer het werkelijk waar is: 'Geef mij Jezus, of ik sterf, want buiten Jezus is geen leven...', dan zal dit ook onze bede zijn, samen met de Kerk van alle eeuwen, in hetzelfde ware geloof verbonden, in hetzelfde gebed, aan dezelfde Bruidgom. Dat is, inderdaad, gemeenschap der heiligen, over de eeuwen heen. Ervaart u dat ook in dit smeekgebed? Het gaat om de eenheid en de teerheid in dezelfde kernzaken des geloofs. Daarom weten we ons aan zo'n gebed zo hartelijk verbonden. Voordat de dienst besloten wordt, wil men alleen nog vragen om geloofs-oefening en levensgemeenschap met het Hoofd. Om te mogen delen in Zijn kracht, Zijn leven, Zijn bloed, Zijn voorbede.

Meer vraagt de bidder niet.

Met minder gaat het niet. Verder mag men de komende tijd in de woestijn alles aan de Heere overlaten. Als dit maar ontvangen mag worden uit en door 'Uw lieve Zoon', in Wiens Naam we ons gebed besluiten en Die ons zo leert bidden. Dan volgt voor de tweede maal in het formulier het volmaakte gebed.

Als wij weten dat we niet kunnen bidden zoals het behoort, worden we het niet moe dit dágelijks te vragen bij de Bron van leven en licht. Dan is dit niet overbodig en niet wijdlopig. Zegt u daarop ook hartelijk 'amen'? ♦

► wordt vervolgd

De christelijke toekomstverwachting

Studiesecretariaat Schriftgezag

In de vorige afleveringen is herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de vragen rond de cultuur. Dat is een belangrijk thema in de moderne hermeneutiek. Maar voor ons kerkelijk leven is dat niet het enige wat om aandacht vraagt.

Er is onder christenen ook een chronisch tekort aan christelijke toekomstverwachting en dit raakt de omgang met de Schrift. Van alle moderne punten is de doorwerking hiervan in onze gezindte misschien wel het grootst.

Wat is voor ons nu het belangrijkste in het leven? Het leven hier en nu of het leven na het leven? Zijn we vooral pelgrim of vooral wereldbewoner? Het antwoord op deze vragen zegt veel over onze omgang met de Schrift.

Het leven hier en nu

Als het leven hier en nu het belangrijkste is, zullen we proberen de Schrift vooral zo uit te leggen dat het goed is voor het leven hier en nu. We zullen bijvoorbeeld er de nadruk op leggen dat het leven volgens Gods geboden ook vanuit een aards perspectief nuttig is. Het is goed voor gezondheid en voor relaties. Daarnaast zullen we proberen duidelijk te maken dat de Schrift zich positief uitsprekt over heersende maatschappelijke thema's. De Schrift sluit ook niemand uit, genade is toch ook voor iedereen mogelijk. Tot zo ver is er misschien nog weinig aan de hand, behalve dat het wat horizontaal is.

Gevaarlijker wordt het als het gaat over onze houding tegenover ongelovigen. Dan zeggen we dat het onze taak als christen vooral is om trouw ons werk te doen. Je kunt toch niet altijd over God praten. Er moet ook gelegenheid voor zijn (maar vervolgens bidden we nauwelijks om een goede gelegenheid).

Gemakkelijk glijdt het nog verder af. Dan gaan we zeggen: je mag niemand oordelen, er is er Eén Die oordeelt. Wie ben ik om tegen iemand anders te zeggen dat hij het verkeerd

► Echt Bijbellezen is lezen als een pelgrim, geleid door de Heilige Geest, die graag de weg naar het Vaderhuis leert.

doet? Als iemand gelukkig is in een homoseksuele relatie, wie ben ik om iemand zijn geluk te onthouden? Als iemand een standpunt als onbijbels beoordeelt, zeggen we tegen zo iemand: niemand heeft de waarheid in pacht. Iedereen mag zijn mening hebben.

Sommigen gaan daarin zo ver om te zeggen dat *Sola Scriptura* een vorm van macht uitoefenen is. Met een beroep op de Schrift zouden mensen de baas willen spelen over anderen. Bijvoorbeeld door te zeggen dat vrouwen geen kerkelijk ambt mogen hebben of dat de man het hoofd van de vrouw is. Om het gebrek aan toekomstverwachting te compenseren, vullen sommigen deze toekomst vooral seculier en aards in. Thema's als klimaat, inclusiviteit en emancipatie van minderheden krijgen dan alle aandacht. Waarbij natuurlijk de menselijke inspanning onmisbaar is.

Christelijke toekomstverwachting

Een dergelijke omgang met de Schrift botst echter met de kern van de Schrift. De kern van het onderwijs in de Schrift is juist de gerichtheid op de grote toekomst van Christus. In plaats van te beginnen bij het leven hier en nu, focust het Nieuwe Testament allereerst op de toekomst van Christus. Vandaaruit vallen dan de zaken van het leven hier en nu op z'n plaats.

We bedoelen hiermee niet wat sommigen moderne theologen vandaag zeggen. Zij beroepen zich op de toekomst om bepaalde zonden goed te praten. De gedachte is dan: als huwelijk en seksualiteit in de opstanding geen rol meer spelen, dan is het blijkbaar voor nu ook niet zo belangrijk. Dat is echter totaal wat anders. Dat is met een beroep op de toekomst proberen Gods heiligheid en waarheid te neutraliseren. Dat is niet christelijk, maar hedonistisch met een christelijk sausje.

Wat we bedoelen is dat deze gerichtheid op de grote toekomst betekent dat er redding nodig is. Zondaren moeten behouden worden van de toekomstige toorn (1 Thess. 1:10) en zij dienen zich te bekeren en

het Evangelie te geloven (Mark. 1:15). Want God zal met vlammend vuur wraak doen over degenen die het Evangelie ongehoorzaam zijn (2 Thess. 1:8). Vandaaruit is eerlijkheid en duidelijkheid van groot belang.

Oordelen

Veel mensen zijn bang om anderen te oordelen. Dat moet God maar doen, denken ze. Maar als het zover is, is het voor die mensen te laat. Paulus schrijft aan de Korinthiërs: 'Want indien wij onszelf oordeelden, zo zouden wij niet geoordeeld worden. Maar als wij geoordeeld worden, zo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden' (1 Kor. 11:31-32). Paulus geeft hier een bepaalde orde aan: ieder mens zou zichzelf moeten *beoordelen* in het licht van Gods Woord. Wanneer iemand dat niet doet, kan zo iemand *geoordeeld* worden door zijn naaste. Het uiteindelijke doel hiervan is echter dat iemand in het laatste oordeel niet *veroordeeld* zal worden. Juist de christelijke toekomstverwachting maakt het gerechtvaardigde oordelen over de naaste dus tot een blijk van liefde.

Als vasthouden aan de Bijbelse boodschap onverdraagzaam, liefdeloos, arrogant en hooghartig wordt genoemd, dan zegt dat vooral iets over het ontbreken van een gezonde, christelijke toekomstverwachting bij degene die dat zegt. Tegelijk hebben wij de plicht om, net als de Zaligmaker, Gods waarheid met liefde en bewogenheid uit te dragen. Er is immers een eeuwigheid mee gemeid.

Onmisbare gids

De Schrift is onze onmisbare gids op reis naar de Godsontmoeting. Maar wanneer het doel van de gids uit het oog verloren wordt, raakt de waarde van de gids ook buiten beeld. Echt Bijbellezers is lezen als een pelgrim, geleid door de Heilige Geest, die graag de weg naar het Vaderhuis leert en die al lezend al een voorproef smaakt van het zalig hemellevens. Leest u zo al in de Bijbel? ♦

► slot

In Gods Woord komen veel woorden voor in hun letterlijke betekenis, maar soms hebben die een figuurlijke betekenis. In dat geval is er sprake van beeldspraak. Zo'n woord wordt wel een metafoor genoemd. In deze rubriek een aantal voorbeelden daarvan.

Fundament

ds. J. Schipper, Scherpenzeel

Een fundament is de grondslag, de basis van iets. Letterlijk is het de constructie waarop iets steunt: het metselwerk in de grond waarop een gebouw wordt opgetrokken.

Zo moest de tempel een degelijk fundament hebben. We lezen er bijvoorbeeld van in de profetie van Haggai. De profeet verhaalt van de misoogsten in die tijd. Die werden wel toegeschreven aan natuurplagen, maar de HEERE zegt dat Hij dit alles bewerkte opdat het volk hierdoor tot inkeer zou komen. Haggai doet een dringende oproep zich tot God te keren en zich opnieuw met toewijding bezig te houden met het herstelwerk van Gods huis: 'Stelt er toch uw hart op, van dezen dag af en opwaarts; van den vier en twintigsten dag der negende maand af, van den dag af als het fundament aan den tempel des HEEREN is gelegd geworden, stelt er uw hart op' (Haggai 2:19).

Twee bouwers

Van een fundament is ook sprake in de gelijkenis van de wijze en de dwaze bouwer. Doordat hier sprake is van een gelijkenis krijgt ook het fundament (de steenrots) een figuurlijke betekenis. Twee bouwers worden naast elkaar gezet. Ze vertonen veel overeenkomst. Beiden zijn ervan overtuigd: we moeten een dak boven ons hoofd hebben. En zo hebben ze beiden een plan opgevat. Ze maken een bestek voor de bouw van een huis. Ze gaan beiden aan het werk. Ze komen ook beiden klaar met dat werk. Op het eerste gezicht is er dus veel overeenkomst. En toch is er een groot fundamenteel verschil: dat verschil zit in de grond, in de diepte. Het ene huis heeft een fundament, het andere niet. De wijze bouwer (een

voorzichtig man!) heeft een fundament gelegd. Maar de ander heeft dat niet gedaan.

Dus de één wordt 'voorzichtig' genoemd. Wat betekent dat? Dat doelt hierop: verstandig, met een vooruitziende blik. Want die man denkt: ik kan nu wel een huis bouwen, maar dat moet vaststaan; het moet stormen, winden en waterfloeden kunnen verdragen. En vandaar dat hij eerst de diepte ingaat. Hij gaat graven en verdiepen. Daarna pas de hoogte in! Het is zwaar werk. Met zijn spade moet hij graven, al dieper en dieper. Het is een werk van bukken en buigen, totdat hij de steenrots bereikt, de onwankelbare rotsbodem.

Gegron

En de dwaze bouwer? Die spit en graaft en verdiept niet. Hij denkt niet over een fundament. Hij begint gelijk te bouwen. Hij is snel klaar. En dan wordt het werk beproefd: er komt een hoge vloed. We lezen over slagregens, waterstromen en winden! Maar het huis van de wijze bouwer houdt het. Het staat vast. Het is gegron op de steenrots. En dat van de dwaze bouwer? Zijn huis stort krakend in elkaar. Het is gevallen en zijn val was groot. Zand houdt geen stand! De weg naar het fundament is dus de weg van graven en verdiepen. Welnu, dat fundament is Christus. Waarom ligt Hij zo vast? Omdat Hij vastligt in de eeuwigheid. Die Steenrots ligt vast in God Zelf. ♦

► wordt vervolgd

Op 28 juni promoveerde ds. C.J. Meeuse op het proefschrift "De bestrijding van het cartesianisme door Jacobus Koelman". De redactie vroeg hem om de inhoud van zijn proefschrift toe te lichten voor onze lezers. Dit is het eerste van drie artikelen.

De heerszucht van ons verstand

ds. C.J. Meeuse, Arnhem

Wij zijn na de zondeval geneigd met ons verstand over God te willen heersen. Dan willen we God in Zijn daden ter verantwoording roepen, terwijl wij moeten leren dat wij ons voor Hem zullen moeten verantwoorden voor heel ons leven.

De aanvechtingen die ik in mijn studietijd als twintigjarige had, brachten me op de zeef van de duivel. De Heere heeft dat echter gebruikt om me te leren hoe hoogmoedig wij mensen door de zondeval geworden zijn. Het steunen op ons verstand is een satanische strik, die ons doet vertrouwen op onszelf en leert om God en Zijn waarheid te wantrouwen. In die tijd las ik werken van de existentiële filosoof Sartre en van moderne theologen zoals Bultmann, Gogarten en anderen. Ik werd erdoor aan het twijfelen gebracht ten aanzien van Bijbelse waarheden. Dat ging zelfs zover dat ik ben gaan twijfelen aan het Godsbestaan. Tegelijkertijd kon ik in die tijd niet zonder God leven, waardoor de wanhoop zich van me meester dreigde te maken. Het heeft God behaagd mij te tonen hoe de duivel me ertoe aanzette om van mijn verstand een afgod te maken. Daardoor daagde ik God als het ware voor de rechterstoel van mijn rede. Wat een gruwelijke hoogmoed! De strik is echter gebroken. Opnieuw mocht ik zien hoe groot en goed God is en hoe dwaas wij door onze val in de hoogmoed geworden zijn.

Bemoedigingen

God leert ons door Salomo de les:

▶ Jacobus Koelman

'Vertrouw op den HEERE met uw ganse hart, en steun op uw verstand niet'. Het steunen op mijn verstand had mij wel in de wanhoop gebracht, maar de openbaring van God in Zijn Woord en in de Zoon van Zijn liefde, Die Zichzelf de Weg, de Waarheid en het Leven noemt, heeft me daaruit gehaald. Daarna kreeg ik een bijzondere liefde tot Gods werken in de schepping en in de herschepping en mocht ik leren zien hoe de wereld vervuld is met wonderen. In de natuur zag ik Gods deugden schitteren en in het genadewerk ervoer ik Zijn opzoekende zondaarsliefde. Door Zijn zondaarsliefde wilde Hij zo'n grote

dwaas een Leidsman zijn.

Psalm 94 heeft mijn toestand verklaard: 'Wanneer ik zei: 'Mijn voeten glijden', toen hebt Gij mij gesterkt in 't lijden. Wanneer mij 't afgepeinsde hart, door al mijn denken werd verward, en ik in druk schier was gestikt, toen heeft Uw troost mijn ziel verkwikt'. Maar ook de berijmde regels uit Psalm 119 vers 36 verwoorden de les die ik leren mocht: 't Is goed voor mij verdrukt te zijn geweest, opdat ik dus Uw Godd'lijk recht zou leren; sinds heeft mijn hart voor hovaardij gevreesd'. Mocht die vrees voor hovaardij ons maar bijblijven. Hovaardij is een wortelzonde, die we zo gemakkelijk niet uitroeien maar die, als we de Heere liefhebben, wel veel pijn moet doen.

Een plaats voor filosofie

In de tijd dat ik studeerde aan de Rijksuniversiteit in Utrecht, was filosofie een van de verplichte vakken bij de propedeuse. Voor bepaalde aspecten van de theologische studie was dit wel nuttig. Zo kregen we onder meer ook taal filosofie. Daarbij werd het betekenisveld van bepaalde woorden nagegaan. Dat is ongetwijfeld nuttig voor een goed gebruik van de taal, ook bij vertalingen. Vóór die tijd, al bij mijn opleiding voor de hoofdakte aan de Driestar, kreeg ik filosofie als keuzevak. Mr. L.J.M. Hage vestigde mijn aandacht op Koelman en op de wezenlijke strijd die deze had gevoerd tegen de cartesiaanse filosofie.

Onze vaders gebruikten op de universiteiten bij hun studie een filosofische denkwijze. Vanuit de Middeleeuwen was de heersende filosofie in de tijd van Koelman de scholastiek in een gereformeerde vorm. Het was een denksysteem dat gebruikmaakte van de Bijbel, de Griekse filosofie en de kerkvaders. De gereformeerden wilden die filosofie met name in hun apologetische werk wel gebruiken, maar dan vrij van heidense smetten. Ze wilden de rede niet laten heersen over de openbaring van de Bijbel. En dat laatste is van groot belang!

Moderne filosofie

Koelman bleef tijdens zijn zwerversbestaan als Zeeuwse balling actief in het opstellen van reformatieprogramma's. Hij bestreed overheidsbemoeiing in kerkelijke zaken en bevorderde de heiligmaking op alle terreinen van het leven, zoals de handhaving van kerkelijke tucht, de viering van de sabbat, het houden van godsdienstige gezelschappen, de bestrijding van labadisme en het benadrukken van het werk van de Heilige Geest in wedergeboorte en bekering. Ook bestreed Koelman de moderne

filosofie. Toen Descartes daarvoor een nieuwe methode wilde invoeren, en niet meer wilde weten van de autoriteit van de Schrift, de kerkvaders en de Griekse filosofie, dreigde er een breuk met bestaande zekerheden. Descartes wilde door middel van de twijfel tot nieuwe waarheidsvinding komen en nam daarvoor zijn toevlucht tot de rede, tot het logische denkvermogen. Hij meende dat de ratio het fundament bood voor wat waar is.

In de Griekse oudheid had Archimedes, een groot wiskundige, eens de

wet van de hefboom ontdekt. Hij riep toen uit: 'Geef mij een vast punt en ik kan wel de aarde uit haar voegen lichten'. Hiernaar verwijst Descartes met betrekking tot het vinden van zekerheid. Hij stelde dit punt in de ratio. Zo kunnen we spreken van een archimedische omwenteling in het zoeken naar vastheid voor de waarheid. Hiertegen hebben veel gereformeerde theologen zich verzet. Koelman behoorde bij de bestrijders van deze nieuwe filosofie. ♦

► wordt vervolgd

STEM UIT HET VERLEDEN

Kwijtgescholden

En als zij niet hadden om te betalen, schold hij het hun beiden kwijt.

Lukas 7:42a

DR. I. KIEVIT
(1887-1954)

Beiden hadden schuld, beiden konden niet betalen en aan beiden wordt de schuld kwijtgescholden. De Heere Christus wijst ons in de gelijkenis op de vergeving van de zonden.

Voor de vergevende liefde en genade van God is plaats wanneer de zelfvoldaanheid ophoudt, als wij niets, maar dan ook niets meer hebben aan te bieden. En daar willen wij nu maar niet aan. Een mens beweent zijn staat voor God, als hij waarlijk ontdekt bankroet te zijn, doorbrenger van het geleende goed en verkwister van Gods gaven.

Het is bovendien ook zo dat bij dit geestelijk bankroet een eerlijke belijdenis van schuld wordt vernomen, de betalingsplicht wordt

erkend en de doorbrenging van het geleende goed met diepe smart vervult. De schuldeiser wordt niet meer ontlopen maar opgezocht en Hem wordt de zondeschuld beleden. Het heeft geen zin meer te zeggen: 'Ik zal betalen', want er is niets aanwezig dat ook maar in enig opzicht als betaalmiddel zou kunnen dienen. 'Heere, ik ben schuldig, diep in nood, ik heb verdiend dat U een einde met mij maakt, maar..., ontferm U over mij'. Ja, Christus is dierbaar als de zonde ons zeer bitter is geworden en ons doodziek maakt als het ware, zodat wij geen raad weten. Nu zien wij de werkelijkheid van gericht en genade, er zit niets meer tussen, zodat de genade in het gericht tevoorschijn komt en het gericht achter de genade verdwijnt,

ja, in de genade wordt opgeheven. De hitte van Gods gramschap is geblust. Wij kennen nu een genadig God in Zijn lieve Zoon. Daarom is Jezus zo uitermate dierbaar en beminlijk. We begrijpen toch wel dat dit slechts een heenwijzing is naar de schuldvergeving?

Lezer, kent u de toegepaste schuldvergeving en de toegerekende gerechtigheid? Bij deze schuldvergeving worden wij getroffen door de oneindige goedheid en genade van God in Christus. De dood verdiend en nu het leven ontvangen. Wie had ooit die weg kunnen uitdenken om tot zulk een rechtvaardige schulddelging te komen waarin beide recht en genade erkenning vinden en beide worden verheerlijkt? ♦

De laatste dienst in Akkrum

L. Vogelaar, Scherpenzeel

Het aantal leden in Akkrum liep terug, ook doordat er nogal wat uit Friesland vertrokken. 's Zomers werd het groepje kerkgangers aangevuld door vakantiegasten uit de omgeving.

Van oktober 1985 tot januari 1993 werden geen notulen van kerkenraadsvergaderingen gemaakt. Wel van de ledenvergadering. Die was er gewoonlijk eens per jaar, maar na februari 1990 duurde het tot oktober 1992 voordat de mannen weer bijeenkwamen. Organisten uit Drachten en Heerenveen kwamen helpen en de kinderen volgden catechisatie in Oudemirdum. In 1994 las diaken D. van Omme regelmatig een preek, maar op 4 juli legde hij zijn ambt neer. Op 31 mei 1995 overleed de 71-jarige ouderling W.J. de Bas in zijn slaap. Ouderling S. Haitsma (75) bleef als enige ambtsdrager over. Hij vergaderde daarna tot december 1996 met de enige andere man in de gemeente, F.W. Möhlmann. Samen telden ze de collecten, namen ze de post door en besloten ze welke giften de kerk zou geven. Tijdens de diensten las Möhlmann het Schriftgedeelte voor en collecteerde hij. 'Moge de Heere ons nog verder uitkomst geven', schreef hij in zijn eerste notulen. Mw. J. van Kalsbeek nam de boekhouding ter hand en in 1995 ook het regelen van de preekbeurten. Ze maakte de hele geschiedenis van de gemeente mee. 'Ik weet nog van het preeklezen in de christelijke school', zegt de 99-jarige mevrouw Van Kalsbeek, die in Elim in Barneveld woont. 'Later, in het kerkje, zaten de

► Raam in de ingang.

bankjes vol. Ik was bijna twaalf toen ds. Lamain me doopte'.

Afdeling van Oudemirdum

Tijdens de laatste kerkvisitatie, op 25 juli 1995, zat ouderling Haitsma met ds. L. Blok en ds. J. Karels om de tafel. Hij kreeg het advies de classis om hulp te vragen. Een ouderling van Oudemirdum, K. Wolthuizen, woonde in Heerenveen. Hij kwam leesdiensten leiden en samen met Haitsma ging hij op huisbezoek. Wolthuizens vrouw hielp Akkrum al eerder, omdat er geen organist meer was. Vanaf 1 april 1996 was Akkrum een afdeling van Oudemirdum. Najaar 1998 kwamen ook ouderlingen uit Kampen preeklezen, daarna las Wolthuizen tweemaal per zondag.

'De Heere heeft doorgehouden', zegt hij. 'Ik heb er een goede tijd gehad, ook voor mezelf. Met de mensen in Akkrum kregen we een band. Een gezin uit Joure dat geen lid was, kwam ook elke zondag naar de kerk'. Op 20 juni 2000 leidde ds. C.J. Meeuse de laatste dienst. Die werd bijgewoond door zo'n twintig kerkgangers, onder wie zes leden. Wolthuizen was daarna jarenlang voorlezer op de evangelisatiepost in Leeuwarden. Zijn vrouw werd daar organiste, zoals eerder in Uddel en Akkrum. 's Zondags haalden ze enkele leden in Akkrum op die nu ook in Leeuwarden kerkten. Dat deden ze totdat in augustus 2020 de laatste twee leden in Akkrum overleden: mevrouw J. Schaap en oud-kosteres T. Frankema-Piek.

Woning

Het Akkrumse kerkje werd omgebouwd tot woning. Aan de noordkant zijn twee dakkapellen aangebracht. Aan de zuidkant een raam en 26 zonnepanelen, onzichtbaar vanaf de grond. Boven de voordeuren, die wegens houtrot zijn vervangen, is de naam 'Gereformeerde Gemeente' langzaam aan het vervagen. Aan de rechterkant zit nu de ingang, aan de linkerkant zijn tuindeuren. De kerkzaal is opgedeeld in halletje, woonkamer, eethoek en bijkeuken. Op de plaats van de kansel is een doorgang gemaakt, twee treden af naar de consistoriekamer. Daar is nu de keuken, en daardoor verdween het luikje waarachter de collecte werd weggeborgen. Het orgelzoldertje erboven werd badkamer. Er zijn nu twee verdiepingen met slaapkamers. Eigenaar D. van Marle had op zolder enige tijd een accountantskantoor. Zijn schoonmoeder wijst tijdens de rondleiding op het gekleurde glas-in-lood. Ze wil vooral weten hoe het hier vroeger was. Van tijd tot tijd worden de bewoners aangesproken door mensen die hier herinneringen hebben liggen. Herinneringen aan de tijd dat de kerk nog kerk was. ♦

► slot

Een nieuw kabinet

C.S.L. Janse, Ugchelen

Sinds vorige week hebben we een nieuw kabinet. Het werd ook hoog tijd.

Een jaar geleden kwam het vierde kabinet van Rutte ten val. Dat betekende het einde van zijn langdurig premierschap. Inmiddels heeft hij een belangrijke functie op internationaal niveau weten te bemachtigen. Rutte was randkerkelijk vrijzinnig-protestant. Hij legde altijd de eed af. De nieuwe coalitie wordt met name gedragen door mensen met een rooms-katholieke achtergrond. Wilders en Van der Plas doen er niets meer aan, Omtzigt nog wel. Ook de nieuwe premier Schoof komt uit een rooms-katholiek gezin. Voor een kabinet-Wilders zijn we in ieder geval bewaard gebleven. Samenwerking met hem vonden zijn coalitiepartners uiteindelijk nog wel acceptabel, maar Wilders als premier was voor hen onaanvaardbaar. En terecht. Wilders heeft zich nu eenmaal in brede kring stinkende gemaakt. De afgelopen jaren heeft hij in en buiten de Kamer tal van uitspraken gedaan die zonder meer denigrerend waren voor allerlei mensen en groepen en volstrekt niet door de staatsrechtelijke beugel konden.

Rechts kabinet

In brede kring wordt het nieuwe kabinet getypeerd als een rechts kabinet. Dat klinkt goed, maar bedenk wel dat dat tegenwoordig heel wat anders betekent dan vroeger. In het verleden

werden die partijen betiteld als rechts die zich baseerden op Gods openbaring of op de christelijke beginselen. In de praktijk viel dat vaak wel tegen, maar het leek er in ieder geval nog op. Daartegenover stonden dan de linkse partijen, hetzij liberaal of socialistisch, die daarvan niet wilden weten. Tegenover progressieve partijen als D66 en GroenLinks-PvdA wordt de nieuwe coalitie ook wel getypeerd als conservatief. Conservatief zijn wij ook, maar dan conservatief gereformeerd. Wij willen, als het goed is, vasthouden aan Schrift en belijdenis. Dat is natuurlijk wel heel wat anders. Wat is er verder van dit nieuwe kabinet te zeggen? Als we de hele politieke constellatie in ogenschouw nemen, moeten we tot de conclusie komen dat het erger had gekund. Vergeleken met de progressieve partijen geldt van de partijen die de nieuwe regeringscoalitie vormen dat zij over het geheel genomen wat minder hard naar de verkeerde kant lopen. Maar daar is het dan ook wel mee gezegd. De kabinetsformatie verliep uitermate stroef en het is dan ook zeer de vraag hoe lang dit kabinet het zal volhouden. Hoeveel vertrouwen hebben de deelnemende partijen in elkaar? Drie van de vier partijen hebben nooit eerder deel uitgemaakt van een regeringscoalitie en ook de premier is een buitenstaander in de politiek.

Zwevende politici

Verkiezingsuitslagen worden al jarenlang gekenmerkt door het grote aantal zwevende kiezers. Iedere keer wisselt een groot aantal mensen van partij. Bij de jongste kabinetsformatie zagen we ook het verschijnsel van de zwevende politici. Plasterk, die lid is van de PvdA en ook minister geweest is voor die partij, was bereid om premier te worden van een kabinet waar zijn partij fundamentele bezwaren tegen had. De ChristenUnie stelde zich ook sterk afwijzend op tegenover de nieuwe coalitie, maar dat weerhield een voormalig Tweede Kamerlid niet om een ministerspost te aanvaarden. Dat is niet los te zien van de toegenomen individualisering in onze samenleving. Ook politici hebben niet zoveel binding meer aan hun politieke partij. Als zich een mooie kans voordoet in een ander politiek milieu, waarom zou je die dan niet grijpen? Nu zou je kunnen zeggen dat het een pluspunt is dat een minister die afkomstig is uit de ChristenUnie de portefeuille van onderwijs gaat beheren. Dat is zeker waar. Minister Bruins is uiteraard gebonden aan de bij de kabinetsformatie gemaakte afspraken, maar kan daarbij toch ook eigen accenten leggen en eigen prioriteiten geven.

Catechisaties

Het nieuwe kabinet wil het grondwetsartikel over de vrijheid van onderwijs ongewijzigd laten, maar in het akkoord tussen de vier coalitiepartijen staan over onderwijs wel allerlei dingen die niet ongevaarlijk zijn. Bijvoorbeeld ten aanzien van het toezicht op het informele onderwijs. Daaronder vallen ook de catechisaties. En ook de juiste invulling van het vak burgerschapskunde wordt meer in de gaten gehouden. Bovendien draag je als minister ook verantwoordelijkheid voor het hele kabinetsbeleid. Dan moet je wel een ruim geweten hebben. Gemeten naar de maatstaven van Gods Woord is er immers in de beleidsvoornemens van het nieuwe kabinet veel wat onaanvaardbaar is. Onaanvaardbaar in wat men wil doen en in wat men zal nalaten. Maar juist daarom is en blijft de (kerkelijke) voorbede noodzakelijk. ♦

Kort & Bondig

In de maandelijkse rubriek Kort en Bondig presenteren de verschillende bonden en verenigingen zich.

Bond van Mannenverenigingen

Het verenigingswerk ligt stil. De mannenverenigingen vergaderen niet meer. De zomerperiode is aangebroken. Dat wil niet zeggen dat het onderzoek van Gods Woord stil moet liggen. Daarom de vraag aan alle mannen van de Gereformeerde Gemeenten: hoeveel tijd besteden we (de komende tijd) in onze woning aan het (samen) lezen en onderzoeken van Gods Woord?

Kennis van de Schrift is zo belangrijk. Voor ons persoonlijk zielenheil. Daarnaast is doordenking van Schrift en belijdenis waardevol om staande te kunnen blijven tegen de vloedgolf van allerlei wind van leer. Helaas is er, ook onder ons, een gebrek aan werkelijk gefundeerde en op de Schrift geponde kennis. Er wordt zoveel geschreven en gesproken wat de toets van Gods Woord niet kan doorstaan. Het is daarom belangrijk elkaar tot een hand en een voet te zijn en elkaar aan de hand van de Schrift op te scherpen. Om te blijven bij de gezonde leer kan een mannenvereniging een wezenlijke bijdrage leveren. En dan maakt het niet

uit of een gemeente klein, middelgroot of groot is. De mannenvereniging zorgt bovendien niet alleen voor verdieping in de Schrift, voor evenwicht, maar ook voor de onderlinge samenbinding. Waarderen we het geregelde en systematische onderzoek van Gods Woord en van de belijdenisgeschriften? Willen we dat samen met anderen doen? En waarderen we de versterking van

de onderlinge band in de gemeente? Probeer dan samen met anderen een mannenvereniging op te richten. Betrek daarbij jong en oud. Tijdens de zomerperiode kunnen de voorbereidingen daartoe getroffen worden. Hebt u advies nodig? Neem dan contact op met onze secretaris: m.bogerd@mail.com

▶ In Woerden wordt op zaterdag 9 november de jaarlijkse Bondsdag van de Mannenbond gehouden.

VAN DE PENNINGMEESTER

Geachte abonnee, onderstaand bericht 'Van de penningmeester' is door omstandigheden niet in de editie van 4 juli geplaatst.

Het tweede halfjaar van de abonnementsperiode 2024 van De Saambinder betreft de maanden juli tot en met december. Betaling van het abonnementsgeld hiervoor is aanstaande. Het abonnementsgeld bedraagt € 15,50 per half jaar. Abonnees die via een overboeking hun abonnementsgeld willen betalen, ontvangen bij deze editie een papieren factuur. We vragen hen vriendelijk het betalingskenmerk bij de betaling te vermelden. We verzoeken u het abonnementsgeld spoedig over te maken, zodat we geen herinneringen hoeven te versturen. Dat brengt ongewenst extra kosten met zich mee.

Naast herinneringen brengt betaling via een handmatig overschrijvingsformulier voor De Saambinder extra kosten met zich mee. Een goedkope en aantrekkelijke vervanging van de papieren factuur is het afspreken van automatische incasso. Ontvangt u nog een papieren factuur? Dan vragen we vriendelijk doch dringend uw medewerking door bijgevoegde

incasso-machtiging in te vullen en terug te sturen zodat we de kosten van ons blad zo laag mogelijk kunnen houden. U hoeft bijgevoegde factuur dan niet meer te voldoen. Uw automatische incasso-machtiging kan per direct ingaan. Abonnees die hebben aangegeven via internetbankieren te willen betalen, vinden geen papieren factuur bij deze editie, maar ontvangen binnen een week een e-mail. Die e-mail bevat een digitale factuur en een link naar de betaalpagina. We vragen hen dringend om ook het postvak 'ongewenste-mail' te controleren. Abonnees die hebben aangegeven via incasso te betalen ontvangen eveneens geen papieren factuur. Het abonnementsgeld zal rond 8 juli van hun rekening worden afgeschreven. Zowel per bankoverschrijving, per internetbankieren als via incasso blijven overbetalingen mogelijk. Overbetalingen worden op hoge prijs gesteld; deze komen volledig ten goede aan de Emerituskas.

Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.
J.C. van der Meer - penningmeester Deputaatschap
De Saambinder

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

AANGENOMEN

naar Hardinxveld-Giessendam
kand. J.C. Kriekaart te 's-Gravenpolder,
die bedankte voor Brakel, Westkapelle,
Zwolle en de overige op hem uitge-
brachte beroepen.

BEROEPEN

te Hoogeveen,
ds. P. Mulder te Leiderdorp.

BEDANKT

Voor Sheboygan (Wisconsin, VS),
ds. E.C. Adams te Picture Butte
(Alberta, Canada).

ZGG BENOEMT ZENDINGS- WERKER VOOR GUINEE

Zending Gereformeerde Gemeenten
heeft mevrouw J. van Hoef uit Benne-
kom benoemd als zendingswerker voor
Garama, Guinee. Jacobina van Hoef
(27 jaar) is werkzaam als verpleegkun-
dige en praktijkopleider in Ziekenhuis
Gelderse Vallei in Ede. Ze is lid van de

Geref. Gemeente in Veenendaal.
De deputaten zijn er verblijd mee
dat opnieuw een vacature voor het
zendingswerk in Guinee is vervuld.
We hopen dat de Heere Zijn zegen zal
verbinden aan deze benoeming.

Deputaatschap Zending
Gereformeerde Gemeenten
ds. P.D. den Haan, secretaris

BEVESTIGING EN INTREDE DS. CLEMENTS

Met blijdschap delen wij u mee dat Deo
volente op woensdag 28 augustus ds.
G. Clements als herder en leraar aan
onze gemeente wordt verbonden. In de
bevestigingsdienst, die om 15.00 uur
begint, zal de consulent ds. P.J. de Raaf
voorgaan. De intrededienst begint om
19.00 uur. Beide diensten worden gehou-
den in het kerkgebouw van de Geref.
Gemeente te Boskoop. Meeluisteren
kan via kerkdienstgemist.nl (Ger. Gem.
Boskoop). Het adres van ds. G. Clements
is m.i.v. 28 augustus: Dorpsstraat 27,
2731 AL Benthuizen, tel. 079-2204882.

We willen alle predikanten en studenten
die in de vacante periode voorgingen,
hartelijk dankzeggen.

Kerkenraad Benthuizen

VERGADERING CLASSIS DORDRECHT

Op maandag 29 juli (19.00 uur) ver-
gadert de classis Dordrecht in het
kerkgebouw van de Geref. Gemeente te
Hardinxveld-Giessendam. Op deze ver-
gadering vindt het peremptoir examen
van kandidaat J.C. Kriekaart plaats.

J.A. de Ron, scriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 37 en 254: Het nieuwe adres
van ds. C. Sonneveld is met ingang
van heden: Dorpsweg 8, 5307 HK
Poederloijen. Het telefoonnummer
is ongewijzigd.

Blz. 243: Oosterland, het nieuwe
adres van scriba G.E. Houtekamer
is per 15 juli: Mosselstraat 22,
4311 GK Bruinisse.

Berichten

INGEBRUIKNAME KERK YERSEKE

Op zondag 25 augustus wordt de eerste
eredienst gehouden in de nieuwe kerk
van de gemeente in Yerseke. Dan zal
aan het begin van de dienst de kan-
selbijbel worden geopend. Op zater-
dag 24 augustus (9.30-12.30 uur) is er
gelegenheid de kerk te bezichtigen.
De leden van de bouwcommissie zijn
aanwezig om bezoekers van informatie
te voorzien. Het adres van de kerk is
Steeweg 37, 4401 AN Yerseke.

SYMPOSIUM OVER NARCISME

Vereniging Een Handreiking organiseert
op 28 september (10.00-14.00 uur)
een symposium voor naastbetrokkenen
van mensen met narcisme. Spreker is
Sarina Brons. Locatie: Bethlehemkerk,

Oudelandseweg 50, Woerden.
Meer informatie en aanmelding:
eenhandreiking.nl/symposium

SAMEN-UIT-VAKANTIEWEKEN

Vindt u het fijn om met een groep
ouderen op vakantie te gaan? En stelt
u het op prijs als deze vakantie vol-
ledig voor u wordt georganiseerd?
Dan zijn deze vakantieweken echt iets
voor u. De Samen-uit-vakantieweken,
georganiseerd door de Vrouwenbond,
organiseert dit jaar opnieuw vakan-
tieweken voor ouderen. Er is ruimte
voor zowel ontspanning als bezinning.
Wij hebben nog kamers vrij voor de
week van maandag 7 t/m zaterdag
12 oktober, hotel Inkelshoes te Epen
(Limburg). Prijs tweepersoonskamers
€ 595,-, eenspersoonskamer-toeslag

€ 100,-. Deze week is bedoeld voor
ouderen die nog redelijk mobiel en
zelfstandig zijn. Neem contact op met
cvb.gasten.ow@vakantiewekenvbgg.nl
of tel. 0183-632773. Meer informatie op
vakantiewekenvbgg.nl/vakantieweken
ouderen

ZOMERCONFERENTIE VOOR STUDERENDEN

Ga je studeren? Van harte welkom op
de zomerconferentie op vrijdag 20 en
zaterdag 21 september en maak kennis
met je medestudenten. Het thema is: De
heilige doop. Ds. M. Boersma spreekt
op vrijdagavond over 'Bondgenoten...!',
ds. P.J. de Raaf op zaterdagmorgen over
'... voor het leven'. Locatie: Hoornbeek
College, Noordelijk Halfrond 10, Gouda.
Tijden: vrijdag: maaltijd om 17.30 uur;

lezing: 19.15 uur. Overnachtingsmogelijkheid in Hoornbeeck (zelf luchtbed/slaapzak meenemen). Zaterdag: lezing om 9.45 uur. Kosten € 5,- per dagdeel (excl. maaltijd), € 10,00 per dagdeel (incl. maaltijd), € 12,50 hele conferentie. Betaalverzoek volgt per e-mail in de week voorafgaande aan de conferentie. Meer informatie op werkgroepstudenten.nl waar je je ook kunt aanmelden (verplicht). Er is gelegenheid voor gesprek en ontmoeting.

[Werkgroep voor studenten van de Gereformeerde Gemeenten](#)

ACTIEDAG ALBANIË ELSPEET

Op zaterdag 13 juli (9.30-14.30 uur) is er in Elspeet een Actiedag voor Albanië met onder meer om 10.30 uur live-verbinding met onze zendingswerker, en verder samenzang, kramen, activiteiten, workshops en catering. De opbrengst is voor de zending in Albanië via ZGG. Locatie: Geref. Gemeente, Nachtegaalweg 11.

ZOMERMARKT IN OOSTERLAND

In Oosterland wordt op woensdag 7 augustus (14.00-19.00 uur) een zomerrommelmarkt gehouden achter gebouw de Ark van de Geref. Gemeente aan de Sint Joostdijk 11.

GESLAAGDEN CGO

In het cursusjaar 2023-2024 ontvingen de volgende studenten een diploma aan de Hbo-opleiding van het CGO:

Voor het Basisprogramma Hbo Theologie (BHT) slaagden: H. van der Bas, Meliskerke; C.A. Boone, Middelburg; M.L. Geense, Kapelle; D.C. Hovestadt, Werkendam; C.Y. Paans, Werkendam; S. Vat, 's Gravendeel; J. Woord, Kampen. Voor Pastoraal Werk (PW) slaagde: P. Schellevis, Zwijndrecht.

Overzicht geslaagden CGO Vervolgcurcus 2023-2024:

- **Amersfoort:** A.C. Bos, Woudenberg; L. Bos, Amersfoort, T.E. Brand, Scherpenzeel; T.M. van Gendren, Geldermalsen; C.A. Meijering, Opheusden; G.H. Ordeman, Zelhem; M. Postema-Bos, Doorn; G. Prosman, Maarn; A.B. van Ruler, Barneveld en J.H. Versteeg, Maartensdijk.
- **Dordrecht:** A.D. Breure, Goudswaard; A.M. van Dorp, Krimpen a/d IJssel; J.C.J. van Groningen, Dordrecht; B. van der Spek, Nieuw-Beijerland en M.P. Verweij-Kriekaard, Ridderkerk.
- **Goes:** J.P. Donselaar-van Belzen, Melissant; E. Koningswoud, Dirksland; J. Luteijn, Krabbendijke en J.C. Versprille, Krabbendijke.
- **Gouda:** J. Bosch, Alphen a/d Rijn; G.J. Bulsink, Geldermalsen; P. van 't Goor-van Zanten, Nieuw-Lekkerland; J.H. Grootenboer, Melissant; K.J. Grootenboer, Ouddorp; M.J. Kik-Vuik, Nieuwerkerk a/d IJssel en L. Lambooi, Gouda.

Inschrijving voor één van de cursussen van de CGO is nog steeds mogelijk. Raadpleeg cgo.nu

Door Gods goedheid mogen we terugzien op een goed verlopen cursusjaar. Langs deze weg willen we de studenten en cursisten nogmaals van harte feliciteren.

SAMENZANGMIDDAG ERMELO

Op woensdag 24 juli (14.30 uur) wordt met de gasten van de vakantieweek Vierhouten en familieleden/belangstellenden een samenzangmiddag gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente te Ermelo. Iedereen is welkom om mee te zingen.

ZANGAVONDEN

Ermelo - Kerk Geref. Gemeente, Hanengewei 69, di. 16 juli, 19.30 uur, gem. koor Met hart en stem, Peppelhoevekoor, Bert Roest, orgel; Bijbelvertelling door student H.R. Keurhorst; collecte voor Samen uit-vakantieweken.

Kaatsheuvel - Kerk Hersteld Herv. Gem., Zuidhollandsedijk 63, woe. 17 juli, 19.30 uur, avond voor en met mensen met een beperking m.m.v. jongerenkoor Cantilena, mannenkoor Mannenbroeders en een gelegenheidskoor van de Samen-uit-vakantieweken, Willem den Boer, orgel; Bijbelvertelling door evangelist H.J. van den Boogaart; na afloop is er gelegenheid voor ontmoeting.

Westzaan - Kerk Geref. Gemeente, J.J. Allanstr. 463, di. 16 juli, 19.30 uur, psalmzangavond met gasten van Mannenkamp De Rijn m.m.v. Bovenstengroep Barneveld; Bijbelvertelling; collecte voor vakantieweek Vrouwenbond.

Kerkdiensten

ZONDAG 14 JULI 2024

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalst** 14.30 uur kand. J.C. Kriekaard; **Alblasserdam** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Alphen aan den Rijn** 18.30 uur ds. J. van Laar; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Berkenwoude** 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Bodegraven** 10.00

uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 9.30 uur ds. M. Karens en 14.00 uur stud. J. Kroon; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur kand. J.C. Kriekaard; **Burgh-Haamstede** 10.00 en 18.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Den Haag-Scheveningen** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Deventer** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Dinteloord** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K.

Boeder; **Doetinchem** 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. C. van Krimpen; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 17.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Enter** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; **Goes** 14.00 uur ds. S. Maljaars; **Gorinchem** 18.00 uur kand. R.T. Michielse; **Goudswaard** 10.00 en 15.00

uur stud. D. de Jong; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Hendrik-Ido-Ambacht** 9.00 en 16.00 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 10.00 uur ds. N.I. Ude; **Hoedekenskerke** 10.00 en 15.30 uur stud. K.L. Blok; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Houten** 16.00 uur ds. J.B. Zippro; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier en 15.30 uur ds. A. Schreuder; **Kamperland** 14.30 uur ds. J. Schipper; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Laar; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. G. van Manen; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 14.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. M. Karens; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 15.15 uur ds. J. Beens; **Naaldwijk** 19.15 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Nieuw-Beijerland** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur stud. J. Kroon en 14.00 uur ds. M. Karens; **Nieuwe-Tonge** 10.00 en 18.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Nieuwer Ter Aa** 15.15 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nieuwerkerk** 15.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.30 uur ds. L. van der Kuij; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Oostburg** 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur ds. P.C. Vlot; **Oosterland** 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Oostkapelle** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Oude-Tonge** 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Oudemirdum** 9.30 en 19.00 uur kand. J. Janse; **Poortugaal** 9.30 en 15.00 uur kand. R.T. Michielse; **Puttershoek** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Rhenen** 10.00

en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikerveer** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 9.30 en 14.30 uur ds. W. Silfhout; **Rotterdam-Centrum** 18.45 uur ds. J.M. Evers; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 17.00 uur ds. W. Silfhout; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Soest** 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Spijkennisse** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 10.00 en 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaarding** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 en 16.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuij; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 9.30 uur ds. D. de Wit en 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. J. Schipper; **Westzaan** 19.00 uur ds. W. Harinck; **Wierden-Aadorp** 9.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi en 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Woerden** 19.00 uur ds. B. Labee; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 18.00 uur stud. W. de Jong en 14.00 uur (H.D.) ds. P.J. de Raaf; **Zoetermeer** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 16 JULI 2024

Borssele 19.30 uur ds. A. Schot; **Brakel** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Drachten** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Oosterland** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Terwolde-De Vecht** 19.30 uur ds. A.T. Huijser.

WOENSDAG 17 JULI 2024

Alphen aan den Rijn 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Barneveld-Centrum** 19.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; **Benthuizen** 19.30 uur ds. C. Hogchem; **De**

Valk-Wekerom 14.15 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; **Doetinchem** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Ede** 14.15 uur (huw. bev.) ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 19.30 uur (voor de Zending) ds. P.D. den Haan; **Groningen** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. G. Beens; **Katwijk aan Zee** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Marknesse** 19.30 uur ds. J. Beens; **Meeuwen** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Nisse** 19.30 uur ds. G. Hoogerland; **Nunspeet** 19.30 uur (voor Israël) ds. H.E.P. Fortuijn; **Ooltgensplaat** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. P.C. Vlot; **Opheusden** 19.30 uur (voor de Zending) ds. W. Harinck; **Oppendoes** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Ouddorp** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Oudemirdum** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Rotterdam-Centrum** 19.45 uur ds. D. de Wit; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Wageningen** 19.30 uur ds. A. Schot; **Wierden-Aadorp** 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi.

DONDERDAG 18 JULI 2024

Aalburg 19.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Alblasserdam** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Genemuiden** 19.30 uur (voor de Zending) ds. J.M.D. de Heer; **Hardinxveld-Giessendam** 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Kootwijkerbroek** 19.30 uur ds. G. Beens; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. J.W. Verweij; **Scherpenzeel** 14.00 uur (huw. bev.) ds. J. Beens.

VRIJDAG 19 JULI 2024

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 14 JULI 2024

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 en 16.30 uur evang. J. Krijgsman; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Hierbij geven wij u te kennen dat door de Heere uit ons midden is weggenomen onze schoonzus en tante

Dicky Verboom - Blom

op de leeftijd van 82 jaar.

Terneuzen, D. Verboom
P. Verboom - de Braal
Terneuzen, H. Verboom
L. Verboom - Walhout
Neven en nichten

We denken hierbij aan allen die ons zijn voorgegaan.

3 juli 2024

Vakantie terugverdienen? www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

AANRADERS?
www.ramshoorn.nl

VAKANTIE in de BETUWE op boerderij-camping DE VIJVERHOF in OMMEREN.
Tevens verhuur accommodaties.

www.campingdevijverhof.nl
0344601973/065708822

Terlouw Parket Ede, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**.
Bel Kees Terlouw op 06-24241402
of mail naar info@terlouwparket.nl

Boekenmarkt Elspeet
D.V. 20, 27 juli, 3 en 10 augustus
Locatie: Schapendrift,
10 augustus veel aanbiedingen
Info 0184 - 684808
www.vanderwalboeken.nl

*Orgelmakerij
Boogaard*

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637

www.orgelmakerijboogaard.nl

Nieuwbouw | Restauratie - Stem- en onderhoudswerk

**WIL JIJ OOK BREKEN
MET JE VERSLAVING?**

Addisa

safety for addicts

Wacht niet langer!

Er is hulp voor jou en jouw naaste(n).
Met oog en hart voor identiteit.

085 - 06 01 964
www.addisa.nl

Vacature

Wil jij jouw kennis en ervaring inzetten om onze collega's in de zorg te ondersteunen? Reageer!

Financieel administratief medewerker

🕒 min. 28 uur

📍 Ridderkerk

Meer informatie?
Kijk op onze website

De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning

**PROFIJT
ISOLATIE**

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

Te huur: mantelzorgwoning op onze boerderij in Barneveld. Tel. 0623677192

Zoekt u een mediator of organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

TRADITIONELE PSALMZANGAVOND met BOVENSTEM

D.V. ZATERDAG 27 JULI
HERST. HERV. KERK ELSPEET

Toegang vrij! - Organist: Pieter Heykoop
19.30 uur - Leiding: Ds. A. Verschuure
Col.: t.b.v. Noodhulp Moldavië

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Herhaalde oproep

De Rehobothschool in Uddel zoekt vanaf het nieuwe cursusjaar 2024-2025 een

Directeur

4-5 dagen

Als directeur van onze dorpsschool bent u verantwoordelijk voor het functioneren van de school. U zorgt voor de uitvoering van het beleid, waar u binnen gestelde kaders naar eigen inzicht invulling aan kunt geven. Alles met hart en oog voor de kinderen.

PROFIELSCHETS

Bekijk de uitgebreide profielschets online op:
rhbu.nl/vacatures
of scan de QR.

Vanuit de relatie naar het resultaat

Solliciteren?

E-mail uw sollicitatie naar:
secretarisbestuurders@rhbu.nl
t.a.v. dhr. T.M.A.J. van der Laan

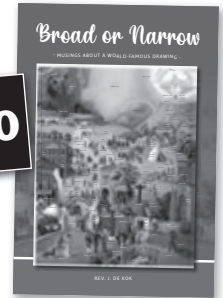
Reageren kan tot:

D.V. 9 augustus 2024

 Rehobothschool
UDEL

Bij ons is verschenen de Engelse vertaling van Breed of Smal van ds. J. de Kok: Broad or Narrow

€ 24,50

Ook is de Nederlandse versie nog leverbaar, inmiddels 9e druk, € 23,50.

Tevens nieuw:

W. Visser: Een schreeuw uit de diepte, Psalm 88, € 16,90.

D.V. dit najaar verschijnt:

Ds. A. Verschuure:

Al de rechten van Uw mond
anderen aangeprezen deel 2;
deel 1 ook nog leverbaar: € 23,50.

Uitgaven van:

Drukkerij & Boekhandel Van Velzen

Zuidweg 19 - Krabbendijke
Tel. 0113-501402 / 506173
ljmeeuwsen@velzenbv.nl

Ook verkrijgbaar in uw boekhandel!

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 162 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

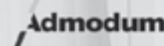

 Bureau Mark.

Luisteren,
met oog voor elkaar.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

 Admodum

Zoom uit en krijg meer rust, inzicht en visie in uw organisatie.

Kopje koffie?
Scan de QR code

Word ook de baas over jouw stress & onrust
Mét garantie op resultaat!

Heb jij genoeg van onrust, stress, spanning, gejaagdheid, angst, paniek, somberheid enzovoorts?
&
Ben jij op zoek naar ontspanning, rust in je hoofd en weer lekker in je vel zitten?

..laten we de oorzaak aanpakken in plaats van de symptomen!

Albert van den Broek
www.ab-coaching.net
0625081102

Ervaar jij bovenstaande klachten?!
Doe gratis mee met mijn online workshop:
'Weg met je onrust!'
DV 8 augustus 2024 13.30 uur
Meld je snel aan via de website of scan voor meer informatie en aanmelden!

Als achterom kijken pijn doet en vooruit kijken zorgen geeft...
Christelijke hulpverlening bij:

- Somberheid
- Verdriet
- Vragen en twijfels
- Opvoeding
- Zorgen in de relatie

Je hoeft het niet alleen te doen!

www.coachpraktijk-EigenWijs.nl
06-15604697
Westmaas ~ Elspeet

Voor de vakantie, maar ook handig thuis - Aloë Vera Pakket: Aloë Vera Gel en Hand&Body Lotion (Neolife):
bij droge, gevoelige, ruwe en schrale huid, voedt en verzacht de huid.
Voor jong en oud! Juli-aanbieding.
Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

terdege
ZOMERFAIR

24 juli t/m 27 juli
Kasteel Groeneveld Baarn

Ontvang 20% KORTING op entreeprijs met code ZF2024S

TERDEGEZOMERFAIR.NL

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op **wiltraamdecoratie.nl**

Vakantiehuisje tussen Elspeet en Staverden, tegen bosrand met vrij uitzicht (1 km van kerk), niet op een park, is in augustus nog enkele weken beschikbaar (alles b.g.g.). Bel voor informatie en foto's 06-25343722.

de SAAMBINDER

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul, ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkeplein 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 001 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:

Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.werkgroepstudenten.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

07

Een dominee in de gevangenis

De brief aan de landgenoten

Met een voldaan gevoel legt Lambertus z'n pen neer. De oproep aan de landgenoten is totaal vijftien kantjes geworden. Hij zal ze zo snel mogelijk naar de drukker brengen. Eerst zal hij ze vrijdagmiddag nog meenemen naar Rotterdam, dan kunnen vader en z'n broers het ook nog eens doorlezen.

Het is inmiddels een jaar later. Moeder Ledeboer schudt verdrietig haar hoofd. Ze heeft zojuist geprobeerd wat te lezen, maar ze kan haar gedachten er niet bij houden. Wat kan er in een jaar tijd veel veranderen. Vorig jaar om deze tijd was Lambertus zo druk met het schrijven van zijn oproep. Zowel Lambertus als zijn broer Paulus hadden zich opgegeven om als soldaat voor het vaderland te strijden, maar gelukkig is het niet doorgegaan. Lambertus meende toch dat het lichamenlijk te veel voor hem zou zijn. Daarom had Paulus besloten om dan ook maar thuis te blijven.

Haar moederhart krimpt ineen. O, stel toch dat ze die jongens ook nog was kwijtgeraakt! Pasgeleden is hun zoon Dammes overleden. Hij was nog maar 32 jaar oud. Bedroefd staart ze voor zich uit. Dammes had samen met z'n broer Vincent de zaak van haar man overgenomen. En nu is hij zo opeens aan roodvonk overleden. O, hoe moet het verder met z'n vrouw en hun arme kleine kindertjes.

Vermoeid sluit ze haar boek en legt het voorzichtig op tafel. Wat zijn er toch veel zorgen!

Lambertus heeft het ook niet gemakkelijk in Leiden. Hij twijfelt er vaak aan of hij wel op de universiteit mag blijven als men daar de Bijbel niet meer ziet als het Woord van God. Hij kan het spotten met Gods kinderen niet langer verdragen, heeft hij gezegd. Maar ja, hij is nu zó ver met de studie. O, ze hoopt vurig dat hij z'n opleiding zal afmaken, anders zal hij ook nooit predikant kunnen worden... Lambertus is vaak niet makkelijk, maar toch houdt ze zoveel van hem. ♦

vervolgverhaal | J. Kranendonk - Gijssen - uitg. Den Hertog

Old Sandy

God spreekt door de Heilige Schrift, maar ook door het weer. Alexander Peden heeft het ervaren.

Tijdens de vervolgingen in Schotland zwerft Gods knecht Alexander Peden, 'Old Sandy', door het land. Voortdurend op de vlucht voor dragonders die hem zoeken, dood of levend. Verborgen in het bos, in spelonken, jarenlang. Gods Woord moet verkondigd worden, waar dan ook! Telkens grijpen de wrede vervolgers ernaast. God is nabij!

Deze dag gaat het mis. Peden en zijn vrienden zijn opeens ingesloten op een heuvel. Een hinderlaag van de vijand! Vluchten is te laat, Old Sandy moet sterven. Maar hij ziet naar Boven en bidt: Heere, het is het uur van de vijand. Breid Uw kleed uit over Old Sandy. Red ons alleen ditmaal, wij zullen Uw lof verkondigen.

Na het amen ziet hij hoe een dichte mistwolk de heuveltop verandert in een veilige schuilplaats. Gevloek bij de ruiters om de zoveelste mislukking om Peden te vangen. Daar vluchten ze weg en Gods knecht en zijn vrienden ontkomen. Opnieuw komt het uit: 'Hij die op Gods bescherming wacht, wordt door de hoogste Koning beveiligd in de duistere nacht, beschaduwde in Gods woning'. Veilig onder de slip van Zijn mantel, zal Peden later zeggen.

De Heere spreekt door het weer. De zon heeft Jozua geholpen. Hagel en duisternis hebben Farao gestraft. Jona wordt gestopt door een sterke wind. Achab ondervindt grote droogte. Elia bidt om regen en God hoort. Samuël vraagt om donder en regen tijdens de oogst en de Heere antwoordt.

Hét regent? Hét mist? Nee, Hij regent, Hij mist. Niet hét, maar Hij! Bij onweer zei mijn moeder: 'God spreekt en wij moeten zwijgen'.

Nevel is gevaarlijk in het verkeer, maar een zegen voor Old Sandy. 'Vuur en hagel, sneeuw en damp, gij stormwind, die Zijn woord doet!' (Psalm 148:8) ♦

Leestip: Jona 1 en 2.

P.C. Beeke, Middelburg

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Aan alle volken en mensen

*Soms zou je in verwarring
raken over het zogenaamde
'aanbod van genade'.*

*Wat verstaan wij daar nu onder en
hoe moeten we erover spreken?*

Ernstige aanbieding

De oorzaak van die verwarring ligt vermoedelijk in het woord 'aanbod'. Dat woord 'aanbod' is in diskrediet geraakt vanwege het feit dat dit woord stilzwijgend kán veronderstellen dat een Adamskind in eigen kracht iets aanneemt. Daarmee komen we in remonstrantse wateren terecht en bij een totaal onbijbels aanbod van genade. De remonstranten riepen - en vele navolgers vandaag roepen - alle hoorders toe: Christus stierf voor u! Jezus heeft u persoonlijk lief! Door het geloof moet u dat nog aanvaarden en dan bent u gered...

Als reactie op een dergelijke leugenleer is men soms beducht geraakt voor deze uitdrukking: 'aanbod van genade'. Maar onze oudvaders hebben van harte een onvoorwaardelijk en welmenend aanbod van genade gepreikt. Niet alleen aan de uitverkorenen of aan ontdekte zondaren, maar aan een ieder die het Evangelie hoort. Onze Dordtse vaders hebben het in de Leerregels (hoofdstuk II, paragraaf 5) helder uitgedrukt: 'Voorts is de belofte des Evangelies, dat een iegelijk die in den gekruisigden Christus gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe; welke belofte aan alle volken en mensen tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn Evangelie zendt, zonder onderscheid moet verkondigd en voorgesteld worden, met bevel van bekering en geloof'.

Al is het waar dat het genadeverbond staat onder de beheersing van Gods verkiezend welbehagen, in de prediking onder ons klinkt de ernstige aanbieding van Christus. De zesde leeruitspraak van de Generale Synode van 1931 is in ons kerkverband altijd van grote betekenis geweest. Graag laten we deze leeruitspraak volgen, waarin nadrukkelijk aandacht wordt gegeven aan het aanbod van genade: 'Dat de verantwoordelijkheid van elk mens wortelt in de schepping. Geschapen naar Gods beeld, eist God van de gevallen mens Zijn beeld terug. En die verantwoordelijkheid is groter, naarmate God met hem meer bemoeienissen maakt. In het bijzonder wordt de verantwoordelijkheid groter door de ernstige aanbieding van

Christus en de verbondsweldaden in het Evangelie, als blijkt uit vele plaatsen als: Ezechiël 33:11; 2 Korinthe 5:20; Mattheüs 23:37; Lukas 10:13-15; Johannes 3:36; Openbaring 22:17 enzovoorts'.

Alle genoemde teksten zijn het zo waard om te overdenken, maar hier noemen we alleen de laatste: 'En de Geest en de bruid zeggen: Kom. En die het hoort, zegge: Kom. En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet'. Zonder tekort te doen aan de andere kanttekeningen bij deze tekst, wijzen we op de kanttekening (46a) bij de woorden 'die wil': 'Namelijk door de genade des Heiligen Geestes, Die het willen en volbrengen in ons werkt, Filipp. 2:13'.

Onvoorwaardelijke aanbieding

In lijn met de woorden van onze Dordtse vaders heeft ds. G.H. Kersten (1882-1948) op deze wijze het 'aanbod van genade' gepredikt. In een toepassing van een Hemelvaartspreek over Psalm 47 vers 6 spreekt hij tot zijn hoorders: 'Als een donderslag zou de aankondiging van dood en eeuwigheid uw ziel moeten verschrikken, dan zou de onvoorwaardelijke aanbieding van het Evangelie u zo tot jaloersheid verwekken, dat ge de Heere aanliep als een waterstroom. Niets, geliefden, kan u verontschuldigen zo ge buiten de aangeboden zaligheid omkomt. Ge gaat niet verloren omdat ge niet uitverkoren zijt, maar omdat ge niet wilt, dat Christus Koning over u zij. Kunt ge uzelf niet bekeren, in Wien is meer kracht, dan in Hem, Wien gegeven is alle macht in de hemel en op de aarde. Roept uw schuld om wraak, het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon reinigt van alle zonden. Vreest ge te zwaar gezondigd te hebben, er is raad in Zijne eeuwige liefde. Waarom ook voor u de deur der genade nog niet is toegesloten. Daarom bidden wij u, alsof God door ons bade, laat u met God verzoenen'.

Lezer(es), wat heeft de ernstige en onvoorwaardelijke aanbieding in uw leven uitgewerkt? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.